

4. blok

**Výsady a imunity diplomatických misí
(čl. 22 a dále)**

**Zvláštní mise, stálé mise, konferenční diplomacie
Konzulové a konzulární úřady
Vídeňská úmluva o konzulárních stycích**

Článek 22

1. **Místnosti mise jsou nedotknutelné.** Orgány přijímajícího státu do nich nesmí vstoupit, leda se svolením šéfa mise.

2. Přijímající stát má zvláštní povinnost učinit všechna vhodná opatření **k ochraně místností mise** před jakýmkoliv vniknutím nebo poškozením a k zabránění jakémukoliv rušení klidu mise nebo újmě na její důstojnosti.

3. Místnosti mise, jejich zařízení a jiný majetek v nich i dopravní prostředky mise **nemohou být předmětem prohlídky, rekvizice, zabavení nebo exekuce.**

Článek 23

1. Vysílající stát a šéf mise jsou **osvobozeni od všech daní a dávek**, celostátních, oblastních nebo místních, pokud jde o místnosti mise, jejichž jsou vlastníky nebo nájemci, ledaže se jedná o poplatky představující úplatu za služby skutečně prokázané.

2. Vynětí ze zdanění uvedené v tomto článku **se nevztahuje** na takové daně a dávky, jež mají být podle zákonů přijímajícího státu placeny osobami, vstupujícími do smluvního poměru s vysílajícím státem nebo šéfem mise.

Článek 24

Archívy a písemnosti mise jsou nedotknutelné kdykoliv a kdekoliv se nalézají.

Článek 25

Přijímající stát všemožně **usnadní výkon funkcí** mise.

Článek 26

S výhradou zákonů a nařízení týkajících se oblastí, do nichž je přístup zakázán nebo upraven z důvodů státní bezpečnosti, zajistí přijímající stát všem členům mise **svobodu pobytu a cestování** na svém území.

Článek 27

1. Přijímající stát **povolí a bude chránit svobodné spojení mise** ke všem oficiálním účelům. Při spojení s vládou, jakož i s ostatními misemi a konzuláty vysílajícího státu ať jsou

kdekoliv, může mise použít všech vhodných sdělovacích prostředků, čítajíc v to diplomatické kurýry a kódované nebo šifrované zprávy. Mise však může zřídít a používat radiostanici pouze se souhlasem přijímajícího státu.

2. **Úřední korespondence mise je nedotknutelná.** Pod úřední korespondencí se rozumí veškerá korespondence mající vztah k misi a jejím funkcím.

3. **Diplomatická pošta nesmí být otevřena ani zadržena.**

4. Zásilky představující diplomatickou poštu musí být **opatřeny zřetelným vnějším označením**, že jde o diplomatickou poštu a mohou obsahovat pouze diplomatické písemnosti nebo předměty určené k úřednímu použití.

5. **Diplomatický kurýr**, který bude vybaven úředním dokumentem označujícím jeho postavení a počet zásilek představujících diplomatickou poštu, bude chráněn přijímajícím státem při výkonu svých funkcí. Požívá osobní nedotknutelnosti a nesmí být žádným způsobem zatčen ani zadržen.

6. Vysílající stát nebo mise mohou určovat diplomatické kurýry ad hoc. V takových případech bude rovněž použito ustanovení odstavce 5 tohoto článku s tím, že imunity v něm vyjmenované se přestanou aplikovat jakmile takový kurýr odevzdal na místo určení svěřenou mu diplomatickou poštu.

7. Diplomatická pošta může být svěřena **kapitánu civilního letadla** přistávajícího na dovoleném vstupním letišti. Kapitán bude vybaven úředním dokumentem označujícím počet zásilek představujících diplomatickou poštu, avšak nebude považován za diplomatického kurýra. Mise může poslat jednoho ze svých členů, aby převzal přímo a volně diplomatickou poštu od kapitána letadla.

Článek 28

Poplatky a dávky vybírané misí v rámci výkonu jejich úředních povinností jsou vyňaty ze zdanění.

Článek 29

Osoba diplomatického zástupce je nedotknutelná. Diplomatický zástupce nesmí být žádným způsobem zatčen nebo zadržen. Přijímající stát s ním bude jednat s náležitou úctou a učiní všechna vhodná opatření, aby zabránil každému útoku proti jeho osobě, svobodě nebo důstojnosti.

Článek 30

1. **Soukromé obydlí diplomatického zástupce** požívá stejné nedotknutelnosti a stejné ochrany jako místnosti mise.

2. **Jeho písemnosti, korespondence** a s výjimkou ustanovení odstavce 3 článku 31 i jeho majetek požívají rovněž nedotknutelnosti.

Článek 31

1. **Diplomatický zástupce je vyňat z trestní jurisdikce přijímajícího státu. Je rovněž vyňat z jeho jurisdikce civilní a správní, s výjimkou případů, že jde:**

a) o žalobu věcnou týkající se soukromé nemovitosti na území přijímajícího státu, ledaže ji vlastní v zastoupení vysílajícího státu pro účely mise;

b) o žalobu týkající se dědictví, v němž je diplomatický zástupce vykonavatelem poslední vůle, správcem dědictví, dědicem nebo odkazovníkem jako soukromá osoba a nikoliv jako zmocněnec vysílajícího státu;

c) o žalobu týkající se jakéhokoliv svobodného povolání nebo obchodní činnosti, jež diplomatický zástupce vykonává v přijímajícím státě vedle svých úředních funkcí.

2. **Diplomatický zástupce není povinen vypovídat jako svědek.**

3. Diplomatický zástupce **nepodléhá exekučním opatřením**, vyjma v případech uvedených pod písmeny a), b), a c) odstavce 1 tohoto článku a jestliže exekuce může být provedena, aniž by byla porušena nedotknutelnost jeho osoby nebo jeho obydlí.

4. Vynětí diplomatického zástupce z jurisdikce přijímajícího státu neznamena jeho vynětí z jurisdikce státu vysílajícího.

Článek 32

1. Vysílající stát **se může zříci vynětí z jurisdikce** diplomatických zástupců a osob požívajících imunity podle článku 37.

2. Zřeknutí musí být vždy učiněno výslovně.

3. Zahájí-li řízení diplomatický zástupce nebo osoba požívající imunity podle článku 37, nemůže se dovolávat vynětí z jurisdikce, pokud jde o vstřícné pohledávky přímo souvisící s hlavní žalobou.

4. **O zřeknutí se vynětí z jurisdikce ve věcech civilních nebo administrativních** se nemá za to, že zahrnuje zřeknutí imunity co do exekučního výkonu rozsudku, pro nějž je nutné zvláštní zřeknutí se.

Článek 33

1. S výhradou ustanovení odstavce 3 tohoto článku je **diplomatický zástupce vyňat z ustanovení o sociálním zabezpečení**, jež mohou platit v přijímajícím státě, pokud jde o služby vykonávané pro vysílající stát.

2. Vynětí stanovené v odstavci 1 tohoto článku se rovněž **vztahuje na soukromé služební osoby**, zaměstnané výlučně diplomatickým zástupcem, za podmínky:

a) že nejsou občany přijímajícího státu nebo v něm nejsou trvale usídlené;

b) že jsou podrobeny ustanovením o sociálním zabezpečení, jež mohou platit ve vysílajícím státě nebo ve třetím státě.

3. Diplomatičký zástupce, jenž zaměstnává osoby, na něž se nevztahuje vlnětí stanovené v odstavci 2 tohoto článku, je **povinen plnit povinnosti uložené zaměstnavatelům** ustanoveními o sociálním zabezpečení přijímajícího státu.

4. Vlnětí stanovené v odstavcích 1 a 2 tohoto článku nebrání v dobrovolné účasti na sociálním zabezpečení přijímajícího státu, pokud je taková účast tímto státem dovolena.

5. Ustanovení tohoto článku se nedotýkají dvoustranných nebo mnohostranných ujednání o sociálním zabezpečení dříve sjednaných a nebrání sjednání takových ujednání v budoucnu.

Článek 34

Diplomatičký zástupce je osvobozen od všech daní a dávek, osobních nebo věcných, celostátních, oblastních nebo místních, **s výjimkou**:

- a) nepřímých daní, jež bývají obvykle obsaženy v ceně zboží nebo služeb;
- b) daní a dávek ze soukromých nemovitostí na území přijímajícího státu, ledaže je vlastní v zastoupení vysílajícího státu pro účely mise;
- c) pozůstalostních, nástupnických nebo dědičských poplatků vybíraných přijímajícím státem s výhradou ustanovení odstavce 4 článku 39;
- d) daní a dávek ze soukromých příjmů, které mají svůj pramen na území přijímajícího státu, a kapitálových daní z investic vložených do obchodních podniků v přijímajícím státě;
- e) poplatků vybíraných jako úplata za zvláštní služby skutečně prokázané;
- f) registračních, soudních, hypotečních a kolkovacích poplatků v souvislosti s nemovitostmi, s výhradou ustanovení článku 23.

Článek 35

Přijímající stát osvobodí diplomatičké zástupce ode všech **osobních služeb, ode všech veřejných služeb jakéhokoliv druhu a ode všech vojenských povinností** takových, jako jsou povinnosti spojené s rekvizicemi, vojenskými příspěvky a ubytovací povinností.

Článek 36

1. V souladu se zákony a předpisy, jež může vydat, přijímající stát dovolí dovézt a poskytne **vlnětí ze všech celních dávek**, daní a souvisících s tím poplatků, jiných než poplatků za skladování, odvoz a podobné služby:

- a) u předmětů určených pro úřední potřebu mise;

b) u předmětů určených k osobní potřebě diplomatického zástupce nebo členů jeho rodiny tvořících součást jeho domácnosti, čítajíc v to věci určené pro jeho zařízení.

2. **Osobní zavazadlo diplomatického zástupce nepodléhá celní prohlídce**, ledaže jsou vážné důvody k domněnce, že obsahuje předměty, které nepožívají osvobození uvedeného v odstavci 1 tohoto článku nebo předměty, jejichž dovoz nebo vývoz je zakázán zákony nebo upraven karanténními předpisy přijímajícího státu. Taková prohlídka bude provedena jen v přítomnosti diplomatického zástupce nebo jeho zmocněnce.

Článek 37

1. **Členové rodiny diplomatického zástupce, tvořící součást jeho domácnosti, požívají, nejsou-li občany přijímajícího státu, výsad a imunit** zmíněných v článcích 29 až 36.

2. **Členové administrativního a technického personálu, spolu se členy svých rodin, kteří tvoří součást jejich domácnosti, požívají, nejsou-li občany přijímajícího státu nebo nejsou-li v něm trvale usídleni, výsad a imunit** zmíněných v článcích 29 až 35 s výjimkou, že vynětí z civilní a administrativní jurisdikce přijímajícího státu, zmíněné v odstavci 1, článku 31, se nebude vztahovat na činnost vykonávanou mimo rámec jejich povinností. Požívají rovněž výsad zmíněných v článku 36, odstavce 1, pokud jde o předměty dovážené v době jejich prvního zařízení.

3. **Členové služebního personálu mise**, kteří nejsou občany přijímajícího státu nebo v něm trvale nesídlí, požívají imunity, pokud jde o činnost vykonávanou v rámci jejich povinností, jsou osvobozeni od daní a dávek z odměny, kterou dostávají z důvodu svého zaměstnání a požívají vynětí zmíněného v článku 33.

4. **Soukromé služební osoby** ve službách členů mise, nejsou-li občany přijímajícího státu nebo nejsou-li v něm trvale usídleny, jsou osvobozeny od daní a dávek z odměny, kterou dostávají z důvodu svého zaměstnání. Avšak přijímající stát musí nad těmito osobami vykonávat svou jurisdikci tak, aby nedošlo k nevhodnému zasahování do výkonu funkcí mise.

Článek 38

1. Kromě jiných výsad a imunit, jež mu mohou být poskytnuty přijímajícím státem, **diplomatický zástupce, který je občanem tohoto státu nebo v něm trvale sídlí**, požívá pouze vynětí z jurisdikce a nedotknutelnost, pokud jde o oficiální činnost vykonávanou při plnění jeho funkcí.

2. **Ostatní členové personálu mise a soukromé služební osoby, které jsou občany přijímajícího státu nebo v něm trvale sídlí**, požívají výsad a imunit toliko v rozsahu, jež připustí přijímající stát. Avšak přijímající stát musí vykonávat nad těmito osobami svou jurisdikci tak, aby nedošlo k nevhodnému zasahování do výkonu funkcí mise.

Článek 39

1. Každá osoba, která má nárok na výsady a imunity, bude jich **požívat, jakmile vstoupí na území** přijímajícího státu, aby nastoupila své místo, anebo, je-li už na jeho území,

jakmile její jmenování bude notifikováno ministerstvu zahraničních věcí nebo jinému ministerstvu, o kterém může být dohoda.

2. Když skončí funkce osoby požívající výsad a imunit, **skončí tyto výsady a imunity** obvykle v okamžiku, kdy tato osoba opustí zemi, anebo po uplynutí rozumné doby, ve které tak má učinit, avšak potvrzují až do této doby i v případě ozbrojeného konfliktu. Imunita však trvá, pokud jde o činy, které tato osoba podnikla při výkonu svých funkcí jakožto člen mise.

3. V případě smrti člena mise, požívají členové jeho rodiny nadále výsad a imunit, k nimž jsou oprávněni, až do uplynutí rozumné doby, ve které mají opustit zemi.

4. Zemře-li člen mise, který není občanem přijímajícího státu nebo v něm trvale nesídlí, anebo člen jeho rodiny, který tvoří součást jeho domácnosti, povolí přijímající stát odvezení movitého majetku zemřelého, s výjimkou majetku, který byl získán v zemi a jehož vývoz byl zakázán v době úmrtí. Pozůstalostní, nástupnické a dědické poplatky nebudou vybírány z movitého majetku, který byl na území přijímajícího státu pouze v důsledku přítomnosti zemřelého tam jakožto člena mise, nebo jakožto příslušníka rodiny člena mise.

Článek 40

1. **Projíždí-li diplomatický zástupce územím** nebo je na území třetího státu, který mu poskytl vízum, v případě, že se vízum vyžaduje, aby nastoupil nebo se vrátil na své místo, nebo vrací-li se do své země, třetí stát mu zajistí nedotknutelnost a takové ostatní imunity, potřebné k zajištění jeho průjezdu nebo návratu. Totéž platí pro členy jeho rodiny požívající výsad a imunit, kteří doprovázejí diplomatického zástupce nebo cestují odděleně za ním anebo se vrací do své země.

2. Při okolnostech podobných těm, které jsou uvedeny v odstavci 1 tohoto článku, třetí státy nebudou bránit **členům administrativního a technického nebo služebního personálu mise** a členům jejich rodin v průjezdu svým územím.

3. **Třetí státy poskytnou úřední korespondenci a jiným úředním sdělením**, procházejícím jejich územím, včetně sdělení kódovaných nebo šifrovaných, **stejnou volnost a ochranu**, jaká je jim poskytována přijímajícím státem. Poskytnou diplomatickým kurýrům, jimž byla udělena víza, je-li jich zapotřebí, a diplomatické poště v průjezdu stejnou nedotknutelnost a ochranu jakou je povinen poskytnout přijímající stát.

4. Povinnosti třetích států uvedené v odstavcích 1, 2 a 3 tohoto článku se vztahují také na osoby uvedené v těchto odstavcích a na úřední sdělení a diplomatickou poštu, jejichž přítomnost na území třetího státu je způsobena vyšší mocí.

Článek 41

1. S výhradou svých výsad a imunit mají všechny osoby, požívající takových výsad a imunit, **povinnost dbát zákonů a předpisů přijímajícího státu**. Jsou rovněž povinny **nevměšovat se do vnitřních záležitostí** tohoto státu.

2. **Všechna úřední jednání** s přijímajícím státem, jimiž je mise pověřena státem vysílajícím, budou **vedena s ministerstvem zahraničních věcí** přijímajícího státu nebo jiným ministerstvem, o kterém může být dohoda, anebo jejich prostřednictvím.

3. **Místností mise nesmí být používáno způsobem neslučitelným s funkcemi mise,** jak jsou stanoveny touto Úmluvou nebo jinými pravidly obecného mezinárodního práva anebo zvláštními dohodami platnými mezi státem vysílajícím a přijímajícím.

Článek 42

Diplomatický zástupce nebude v přijímajícím státě provozovat pro osobní prospěch **žádné zaměstnání nebo obchodní činnost.**

Článek 43

Funkce diplomatického zástupce **končí** mimo jiné:

a) sdělením vysílajícího státu přijímajícímu státu, že funkce diplomatického zástupce skončila;

b) sdělením přijímajícího státu vysílajícímu státu, že podle odstavce 2, článku 9, odmítá uznávat diplomatického zástupce jako člena mise.

Článek 44

Přijímající stát musí **i v případě ozbrojeného konfliktu** poskytnout osobám požívajícím výsad a imunit, pokud nejsou příslušníky přijímajícího státu, a členům rodin těchto osob bez ohledu na jejich příslušnost, **výhody umožňující jim odjet** jak možno nejdříve. Zejména jim musí dát v případě potřeby k dispozici dopravní prostředky nutné pro jejich dopravu a dopravu jejich majetku.

Článek 45

V případě **přerušeni diplomatických styků** mezi dvěma státy, nebo byla-li mise trvale nebo dočasně odvolána:

a) přijímající stát musí, i v případě ozbrojeného konfliktu, respektovat a chránit místnosti mise spolu s jejím majetkem a archivy;

b) vysílající stát může **svěřit opatrování místností mise** spolu s jejím majetkem a archivy třetímu státu, přijatelnému přijímajícímu státu;

c) vysílající stát může **svěřit ochranu svých zájmů** a zájmů svých příslušníků třetímu státu, přijatelnému přijímajícímu státu.

Článek 46

Vysílající stát může s předchozím souhlasem státu přijímajícího a na žádost třetího státu, který nemá zastoupení v přijímajícím státě, převzít **dočasnou ochranu zájmů třetího státu** a jeho příslušníků.

Článek 47

1. Při použití ustanovení této Úmluvy **nebude přijímající stát činit rozdíl mezi jednotlivými státy.**

2. Za diskriminace se však nepovažuje:

a) jestliže přijímající stát aplikuje některé z ustanovení této Úmluvy **omezeně v důsledku omezené aplikace** tohoto ustanovení vůči jeho misi ve vysílajícím státě;

b) jestliže na základě zvyklosti nebo dohody si státy **vzájemně** poskytují příznivější zacházení než je požadováno ustanoveními této Úmluvy.

Zvláštní mise, stálé mise, konferenční diplomacie

Zvláštní mise = jednorázová, konkrétní účel, provedení úkolu

Úmluva o zvláštních misích, 1969, v platnosti od 1985
stejně principy jako V.ú. o diplomatických stycích
nutný souhlas přijímajícího státu
nemusí existovat diplomatické styky
začátek, konec
v čele může být hlava státu

příklady

Stálé mise

Vídeňská úmluva o zastoupení států a jejich stycích s mezinárodními organizacemi
univerzální povahy, 1975
s růstem členských států OSN, odborných organizací OSN, jejich sídel

úloha a postavení misí u mez. organizací
úloha a postavení delegací do orgánů a na konference
postavení delegací pozorovatelů

styk s mez. organizacemi mezivládními

mise stálé povahy

vedoucí mise = stálý představitel, stálý pozorovatel

funkce:

- zastupování vysílajícího státu
- spojení mezi vysílajícím státem a organizací
- sledují činnost organizace a informují svoji vládu
- zajišťují účast svého státu na činnosti organizace
- chrání zájmy státu ve vztahu k organizaci
- podporují uskutečňování cílů a zásad organizace

analogicky k diplomatickým misím: pověření vedoucího, pověřovací listiny, jejich předání, nežádá se o souhlas, dočasný vedoucí mise není cda

výsady a imunity

praxe ČR – jmenování vedoucích stálých misí

příklady: mise při OSN, EU, NATO, OBSE, pozorovatel při IOF

Delegace do orgánů a na konference

= do orgánů a na konference mezinárodních organizací
delegace pozorovatele

Konferenční diplomacie

podstatně mladší nástroj diplomacie

mezinárodní konference = shromáždění zástupců států zmocněných projednat a vyřešit určité otázky společného zájmu

vládní

cíle:

- diskusní fórum k určitému tématu
- vypracování nezávazných doporučení vládám
- vypracování závazných doporučení pro vlády
- vypracování mezinárodního dokumentu

procedurální pravidla pro jednání a průběh
závěrečné dokumenty: rezoluce, rozhodnutí, shrnutí předsedou, ...

příklady: KBSE, mírové konference, ochrana klimatu, ...

Konzulové a konzulární úřady

historie: Řecko, Řím (pod jiným jménem)

středověk – zejm. Středomoří

obchodníci a jiné osoby žijící v jiných zemích je volili ze svých řad, aby dohlíželi nad obchodem, chránili jejich zájmy a řešili spory mezi nimi

postupně částečná kodifikace, zejm. bilaterálně

dříve výkon odděleně od diplomatických misí

Vídeňská úmluva o konzulárních stycích

sjednána 1964, platnost 1967

text analogicky k V.ú. o diplomatických stycích s přihlédnutím ke specifickým konzulární činnosti

navázání konzulárních styků
vztah mezi dipl. a konzulárními vztahy

funkce konzulárních úřadů

- ochrana zájmů vysílajícího státu a jeho státních příslušníků
- podpora rozvoje hospodářských, kulturních a vědeckých styků
- zjišťování stavu a vývoje hospodářského, kulturního a vědeckého života
- vydávání pasů státním příslušníkům vysílajícího státu a víz osobám přijímajícího státu a třetích států
- podpora a pomoc osobám vysílajícího státu
- funkce notáře, matrikáře ad,
- zajištění zastoupení státních příslušníků vysílajícího státu před soudy aj. orgány přijímajícího státu
- doručování soudních a mimosoudních dokumentů
- dozor, inspekce, pomoc lodím, letadlům a jejich posádkám

možnost sjednání výkonu i jiných funkcí

konzulární oddělení diplomatické mise
konzulární úřad
konzulární obvod

personál: vedoucí konzulárního úřadu
konzulární úředníci
konzulární zaměstnanci
služební personál
soukromý personál

třídy vedoucích konzulárních úřadů: generální konzul
konzul
vicekonzul
konzulární jednatel

dočasný vedoucí úřadu (není cda)

pověřovací listiny: konzulský patent
exequatur

výsady a imunity – omezení ve srovnání s diplomatickými misemi a jejich personálem

honorární konzulární úřady